

Pila-projektet ett totalt fiasko över 1 miljard i sanden...

Försäkringskassans och arbetsförmedlingens uppdrag att minska försäkringskostnaderna för staten kostade närmare en miljard kronor och är ett fiasko!

Pila-projektet sades för ett par år sedan vara en av grundpelarna i regeringens strategi för att hjälpa långtidssjukskrivna och personer med tidsbegränsad sjuk- och aktivitetsersättning tillbaka till arbete.

I ett [pressmeddelande](#) på www.regeringskansliet.se från den **12 februari 2007**, kan man läsa följande ord av socialförsäkringsminister Cristina Husman Pehrsson:

"För att våra socialförsäkringssystem ska vara robusta och hålla in i framtiden är det viktigt att rätt ersättning går till rätt person. Problemet med fusk är inte bara de pengar det kostar utan att det undergräver solidariteten och tilltron. Ingen vill betala om de tror att andra fuskar eller bedrar systemet. Ett intensifierat arbete mot överutnyttjande och bedrägerier kan dessutom medföra besparingar för statskassan. De pengarna kan vi i så fall använda till att förbättra situationen för särskilt utsatta grupper, exempelvis de sämst ställda pensionärerna."

Det "intensifierade arbetet" (läs: jakten) på fuskare och långtidssjukskrivna, som inte förstod att de var friska, resulterade knappast i någon besparing för statskassan. Tvärtom! Notan enbart för Pila-projektet blev nära en miljard kronor!

Projektet som pågick under 2007 och 2008, var ett regeringsuppdrag där Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen skulle arbeta för att ta tillvara arbetsförmågan hos sjuka, samt att se till att rätt ersättning gick till rätt person. 154 000 människor hamnade under luppen, och målet var att cirka 40 000 skulle lämna sjukförsäkringen och av dessa räknade man med att 25 000 skulle börja arbetsinriktad rehabilitering, börja arbeta eller bli arbetssökande. De övriga 15 000 skulle väl flyttas över till kommunen och Socialkontoret.

Hur blev det då?

Ett halvår efter att projektet lades ner (årskiftet 2009) undersöktes 108 519 personer och det visade sig att 70 procent av dessa människor hade en alltför nedsatt arbetsförmåga för att komma tillbaka till arbete. 20 procent var inte aktuella – antingen fanns de redan i pågående eller planerade åtgärder, andra lämnade försäkringen därför att de pensionerats, utförsäkrats eller blivit friska. Det återstod alltså 10 procent som ansågs ha sådan arbetsförmåga att det var meningsfullt med förstärkta insatser. 10 procent av 108 519 bedömdes ha arbetsförmåga

att arbeta helt eller partiellt.

Bruno Berglund, som var projektledare för Pila på Försäkringskassan sa så här till P1:s Kaliber 2007:

"Jag menar många av de här kunderna kan inte gå vidare, de flesta har ingen arbetsförmåga att bygga vidare på. Inte här och nu."

Cristina Husmark Pehrsson kommenterade Pila-fiaskot så här:

"Prognosen handlade ju om att man trodde att många av de arbetsförmåga bedömningar man gjorde skulle resultera i att man fann att det fanns arbetsförmåga kvar hos väldigt många. Om det nu visar sig att det är ett fåtal, då kan man ju säga att det var rätt att ge dem förtidspension".

På försäkringskassans intranät, FIA, kan man läsa följande sammanfattning av Bahjat Khaledi, som genomfört en studie av Pila-projektet:

"Jag tror ändå att Pila har varit en nyttig erfarenhet och tillfört ny kunskap. Särskilt för Pila-handläggarna själva som har blivit mer drivande och ifrågasättande. Dessutom har det varit lärande för organisationen inför framtida projekt inom hälsoarbetet"

Inte ett ord om de 70 procent människor som fick genomlida den förnedring som det i många fall innebar att bli utredd av de fristående bolag som skulle göra bedömningarna. Några stressade dagar med socionomer, psykologer, arbetsterapeuter och psykiatriläkare resulterade i ett kompendium där människors granskats ända in i själen och bedömts av experter som de träffat några få minuter per dag.

Kanske är det lätt att kontrollera arbetsförmåga om man lider av traditionella krämpor i rygg, nacke, höfter och så vidare, men betydligt värre blir det för de personer med till exempel stressrelaterade sjukdomar eller så kallade "kvinnosjukdomar" som PMDD eller andra hormonbesvär där arbetsförmågan är nedsatt. 75 procent av de som undersöktes var också kvinnor och 50 procent var sjukskrivna på grund av "psykiska sjukdomar".

Många av personerna som deltog i Pila-projektet fick tidsbegränsad sjukersättning på 18 månader, för många går tiden ut i juli 2010 och då är det dags att provas igen. Om det skulle visa sig att personen fortfarande är sjuk så kan han/hon få förlängd sjukersättning i upp till 18 månader. Nu har man tagit bort det tidsbegränsade alternativet och efter denna 18-månadersperiod så är det endera aktivitetsersättning eller tillsvidare sjukersättning som gäller där man ska kontrolleras mot arbetsmarknaden vart tredje år.

Man ska komma ihåg att Pila-projektet var förra regeringens förslag till uppstramning av den "slappa" sjukskrivningspolitik de själva fört under 90-talet och man startade ett försöksprojekt redan under 2006. Den nuvarande regeringen jublade naturligtvis och var villiga att fortsätta försöksverksamheten och startade huvudprojektet redan i mars 2007 – märkligt nog utan att först göra en utvärdering.

Då det visade sig att man inte kunde uppnå målet – att sänka försäkringskostnaderna – genom att plocka bort fuskarna och de som inte begrep att de var friska, vilket hade varit ett bra alibi, så blev regeringen "tvungen" att ta i med hårdhandskarna. De skrev helt enkelt om lagarna och gav Försäkringskassan hårdare, tydligare direktiv för hur man till exempel ska bedöma rätten till sjukersättning. Arbetsförmågan prövas mot hela arbetsmarknaden, inklusive arbeten som anordnas för personer med en funktionsnedsättning, till exempel anställningar med lönebidrag. Detta innebär att det i princip blir omöjligt att få sjukersättning och målet är uppnått!

Lagen är dock luddig och torde i princip vara omöjliga att tolka. Vi känner alla till de tragiska fall som har figurerat i media det senaste året, där Försäkringskassan säger att de följt lagen och regeringen säger att kassan har tolkat fel och att texterna egentligen bara är riktlinjer. Enligt texterna krävs det "synnerliga" skäl till att få tillsvidare sjukersättning (förtidspension). Med detta menas en mycket "allvarlig sjukdom" men man går inte djupare in i vad det kan vara.

I slutändan så är det handläggarna själva som ska göra bedömningen och i de fall där det är tveksamt om de ska "fria eller fälla", verkar det idag enklast att välja det andra alternativet. Anledningen till detta kan dels bero på att vi människor har en tendens att fälla innan vi friar (vilket är märkligt i sig) men det beror kanske också på att många försäkrade har "diffusa" sjukdomar som grundar sig i någon form av stressyndrom, vilket inte är socialt accepterat i vårt produktiva samhälle och inte passar in i den jobblinje regeringen deklarerat. Detta skapar naturligtvis en rädsla för att göra fel i det nya hårda Sverige där jobblinjen och produktiviteten genomsyrar samhället som ett mantra. Denna rädsla drabbar de långtidssjuka värst. Ett slående exempel på detta är att handläggarnas ärenden granskas varje månad av en oberoende part som kontrollerar om det handlagts på korrekt sätt. Den kontrollen känner vi igen från totalitära regimer och det är ju lite skrämmande. Hur mycket kostar den extra kontrollen försäkringen och statskassan?

Hur blev det förresten med de sämst ställda pensionärerna som socialförsäkringsministern ville förbättra situationen för med hjälp av åtstramningarna inom sjukförsäkringen? Ja, det var inte länge sedan vi fick höra att många får en inkomstsänkning med minst 100 kronor i månaden.

http://www.sourze.se/Pila-projektet_ett_totalt_fiasco_10702608.asp

Jimmy Storsleth, debattör